

Тазкия дарслари (70-дарс). Поклик иймоннинг ярмидир

13:45 / 01.02.2020 5566

Нафсни поклаш ва ахлоқни сайқаллаш борасидаги воситалардан бири таҳоратдир.

Араб тилидаги «таҳорат» сўзини ўз тилимизга таржима қиладиган бўлсак, «поклик» деган маъно келиб чиқади.

Таҳорат «тоҳура» сўзининг масдари бўлиб, «покиза бўлди», «кири кетди» деган маъноларни англатади.

Бу маънодаги поклик кенг тушунчадир. Уни барча покликларга нисбатан ишлатиш мумкин. У нажосат ва ҳайзнинг зиддига ҳам, кирдан ва гуноҳдан покланишга ҳам ишлатилади.

Қуръони каримда «таҳорат» сўзи гуноҳдан ва бутлардан покланиш маъносида, ҳалол маъносида, қалб поклиги маъносида ҳамда фаҳшдан, бетаҳоратлик ва нопок нарсалардан покланиш маъноларида келган.

Уламолар истилоҳида ҳам таҳоратнинг ўз маъноси бор.

Бу ҳақда Роғиб Асфиҳоний айтади: «Таҳорат икки хил бўлади: жисм таҳорати, нафс таҳорати. Иккисининг ҳам истилоҳий маъноси бор. Нафс таҳорати гуноҳларни тарк қилиш, аҳли солиҳ бўлиш ва нафсни айблардан тозалаш учун амал қилишдир. Жисмнинг таҳорати эса бетаҳоратликни кўтариш ёки нажасни кетказиш ёхуд иккисининг маъносидаги ва суратидаги нарсалардир».

Исломда ибодатларнинг қабул бўлиши уларнинг поклик асосида адо этилишига боғлиқ. Бизда поклик йўлида қилинган ҳар бир иш юқори баҳоланади ва уни қилган кишига улкан ажр-савоблар, олий мартабалар берилади.

Қуръони Каримда таҳоратнинг турли маъноларига оид йигирма олтита оят келган. Шулардан баъзиларини намуна учун ўрганиб чиқамиз.

Аллоҳ таоло Қуръони Каримнинг Тавба сурасида марҳамат қилади:

﴿الْمُطَهَّرِينَ يُحِبُّ وَاللَّهُ يُنَظِّهُرُ وَأَنْ يُحِبُّوا رِجَالٌ فِيهِ تَقْوَمُ أَنْ أَحَقُّ يَوْمَ أَوْلَمِنْ التَّقْوَى عَلَى أَسَسٍ لِمَسْجِدٍ أَبَدًا فِيهِ نَقَمٌ لَا

«Унда (масжидда) ҳеч қачон турма! Албатта, биринчи кундан тақво асосида қурилган масжид унда туришинг учун ҳақлидир. Унда покланишни севадиган кишилар бор. Аллоҳ эса покланувчиларни севади» (108-оят).

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло ушбу ояти каримада покликни ва пок кишиларни мадҳ этмоқда. Пок кишиларни яхши кўришини эълон қилмоқда. Бу эса Аллоҳ таоло томонидан покликка қанчалик эътибор берилишини кўрсатиб турибди.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан таҳорат ҳақида олтмишдан зиёд ҳадислар ривоят қилинган.

أَضَوْتِ إِذِ» قَالَ قَمْ لِسُو هِي لَعْلَلِ يَلِ صِي بَل لَعْنَهُ، أَعْنُ هَل لِي ضَرَّةَ رِي رُهُ يَبْ أَعْنُ
أَهْلِي لِرَظْنِةِ طِي طِي لُكْ هُوَ حَوْ وَ نَمَجَ رَحْ هُوَ حَوْ لَسَعْفُ نَمُومُ لَوَأْ وَأَمْ لِسُ مَلِ دَبْ عَالِ
ةِ طِي طِي لُكْ هُوَ دِي نَمَجَ رَحْ هُوَ دِي لَسَعْفُ إِذِ فِ، أَمْ لِرَظْنِ طِي رَحْ آَعَمْ وَأَمْ لَعْمُ هُوَ نِي عِب
لُكْ تَجَ رَحْ هُوَ لَجَر لَسَعْفُ إِذِ فِ، أَمْ لِرَظْنِ طِي رَحْ آَعَمْ وَأَمْ لَعْمُ هُوَ دِي أَعْتَشَ طَب نَأَكْ
«بُونُ ذَلِ نَمُ أَي قِنْ جُ حِي يَّ حَ أَمْ لِرَظْنِ طِي رَحْ آَعَمْ وَأَمْ لَعْمُ هُوَ لَجَر أَعْتَشَ مِ طِي طِي

يُذَمَّرُ لَوْ أَوْ مُلْسُ مٌ هَ أَوْ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мусулмон – ёки мўмин – банда таҳорат қилса, юзини ювганда ўша сув – ёки ўша сувнинг охирги қатраси – ила унинг икки кўзининг назари орқали қилган хатолари юздан тўкилади. Икки қўлини ювса, ўша сув – ёки ўша сувнинг охирги қатраси – ила унинг икки қўли билан қилган хатолари тўкилади. Икки оёғини ювса, ўша сув – ёки ўша сувнинг охирги қатраси – ила икки оёғи билан юриб қилган хатолари тўкилади. Шундай қилиб, у гуноҳлардан пок бўлиб чиқади», дедилар».

Муслим ва Термизий ривоят қилишган.

لَاقِ مِلْسٌ وَهِيَ لَعْلَلُ صَبَّ النَّعِ، أَوْ نَعْلٌ لِيَضْرِبَ رِجْلَكَ لِمَا يَبْأَنَّ ع
لَلْذَمِّ لَوْ أَنْخَبُ سَوْ، نَازِي مَلَأَ مَتَّهَلْ دَمَّ لَوْ، نَامِي لِرُطْبِشُ رُوْطَلَا
رُبَّصَلَاوُ، نَاهَرُ بَعْدَ صَلَاوُ، رُونُ هَالَّصَلَاوُ، ضَرَّأَلَاوَاتِ وَأَمَّسَلَاوُ نَبِيَّامُ أَلَمَّتْ وَأَنَّ أَلَمَّتْ
وَأَهْقَتْ عَمَّ فَسَفَنَ عَيْبَ فُودَعِي سَانَلَاوُكَ، كَيْلَعُ وَأَكَلُ عَجْحُنَاوُ قَلَاوُ، عَيْضُ
يُذَمَّرُ لَوْ أَوْ يَأْسُنَلَاوُ مِلْسُ مٌ هَ أَوْ. «أَهْقَبُومُ

Абу Молик ал-Ашъарий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам дедилар:

«Поклик иймоннинг ярмидир. «Алҳамду лиллааҳи» тарозини тўлдирур. «Субҳаналлоҳи ва Алҳамду лиллааҳи» осмонлару ернинг орасини тўлдирурлар. – ёки тўлдирур. – Намоз нурдир. Садақа бурҳондир. Сабр зиёдир. Қуръон сенинг фойданга ёки зарарингга ҳужжатдир. Барча одамлар ҳаракат қилиб ўз жонини савдога қўювчидир. Бас, улар уни озод қилувчи ёки уни ҳалок қилувчилардир».

Муслим, Насоий ва Термизий ривоят қилишган.

«Руҳий тарбия» китобидан